

Fiyatı: 5 Kuruş

SİYASİ SABAH GAZETESİ

Yıl: 1—Sayı: 58

Serbest ve
Açık Lisanın
Faydası

Bu Harpte Kullanılan Silahların En Tesirli Yılgınlık Hâsıl Edecek Yolda Propagandalardır. Buna Karşı En İyi Kalkan; İstiklâl Aşkıdır, Beka Azimimiz En Açık Bir Lisanla İfade Etmektir.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Büyükadada dalgin dalgin vapura gidiyordum. Kadim, erkekli bir grup etrafımı çevirdi. İçlerinden biri dedi: — İyi insanda kötü söz durmaz. Biraz evvel hepimiz seni çektiyorduk.

Yüzlerine baktım, izahat bekledim. İçlerinden diğer biri anlattı: — Senin bir, iki meydan okurca yazı yazdığının şikâyet eden oldu. «Buhranlı zamanlardayız. Böyle yüksek sesle konuşmak doğru mu?» Dediler. Doğru diye müdafaa eden de çıktın. Sen kendin buna ne dersin?

Vapura yetişeceğim için cevap vermedim. Vaktim olmadığını, bunun gazetede yazacağımı söyledim.

İşte cevabım: Buhranlı zamanlar sinmek ve beklemek zamanı değildir, açık ve yüksek sesle konuşmak zamanıdır. Diyebilirim ki cihan kuruldu, kurulu bir millet, dünyaları tutan korkunç bir buhran karşısında bu kadar telâşsız, bu kadar sakin, bu kadar azimli, bu kadar tedbirli davranmamıştır. İsmet İnönü bir millî rehber sıfatıyla öyle meziyetler göstermiştir ki tarihin en müstesna, en uzağı görür, en muvazeleni dimağları arasındaki yeri kat kat yükselmiştir.

Türk milleti güvendiği bir rehberle dayandığı zaman neyle yapabileceğini ispat etmiştir ve ediyor. İnsanları zâfa ve miskinliğe sevkeden en büyük âmil ölüm korkusudur. İşte buna karşı zafer kazanan, hiçbir ihtimal karşısında yılmayan bir millete örnek istersem Türk milletinin bugünkü halinden daha mükemmeli tarihin hiçbir devrinde, hiçbir yerde bulunamaz.

Böyle bir milletin ilham alan gazetelerin vazifesi, açık, fakat vakur ve muvazeleni bir lisanla milletin her ihtimal karşısındaki azmini ifade etmektir. Bunun mânâsı karşımızda bulunanlara meydan okumak, onları tahrik etmek değildir. Bugünkü harpte kullanılan silahları gözden geçirsek en tesirli silahın tayyare ve bomba değil, yıldırcı propaganda olduğunu görürüz. Bu silah harp ilân etmeden kullanılır. Zayıf ruhlu milletleri için kemirir, sindirir ve yıldırır. Erkek milletlerin, böyle silahlar karşısında müdafaaasız durmalarına ve yılmaz nevinden olduklarını iptidadan karşılarındaakilere anlatmaları faydalıdır. Eğer onların mak-satları yıldırmaksa yılmaz nevinden olduğumuzu iptidadan iyice anlamış oluruz. Yok hesap kitap edip, tehlike ve riskleri göze alıp tecavüz etmeye karar vermişlerse zaten vermişlerdir. Bir gazete veya birkaç gazete, açık ve serbest lisan kullandı diye kızıp da sırf bu yüzden esas plânlarına ve niyetlerine aykırı bir tecavüz atacaklarını farzetmek pek saf-dillik olur.

Bu ikinci takdirde de açık lisanın kıymeti büyüktür. Harpte maddî silahlar kadar mânevî silahların da yeri vardır. Tehlike karşısında telâşsız, sakin duran, kendi kendine emniyet ve saygı duyan bir millet, karşı tarafa da mutlaka saygı telkin eder. Bu saygı hissinin rolü büyüktür. Tecavüz emellerinin önüne geçmek yolunda bile bir tesir yapabilir. Sonra iki tarafın mânevî yılgınlık hasıl etmek için tutuşacağı mücadelede; yılmadığını gösteren taraf daima üstünlük temin eder. En korkunç maddî silahları bile nihayet insan elleri kullanır. İstiklâlî ve varlığı için son ferde ne kadar nâcâdeleye azmeden, ölüm korkusuna karşı daima muzafer kaldığını tarihte isbat edebilen bir millet karşısında bu elter gevşiyebilir.

Gazetelerimizin bu buhranlı dakikalarda kendi kanaatlerine göre, kendi mesuliyetleri altında yazı yazabilecekleri öyle bir aya-

İlk sayımızda Amerikalı Muharrir Mis Nillâ Kullun Cümhuriyetimizle bir mülâkâtı çıkmıştı. Amerikalı muharrir Türk fotoğrafçıları İsmet İnönü'nün kalbe ferah ve kuvvet veren tebessümünü aksettirmekle itham etmişti. Arıcadaşımız Foto Cemal bu ithamın altında kalmamak için İnönü'nün çok tatlı bir tebessümünü fotoğraf makinesine zaptetmeye muvaffak olmuş ve bize göndermiştir. Yukarıdaki resim geçen Pazar günü Ankara kollarında alınmıştır.

Romanya
İşgal
AltındaMihverciler Bulga-
ristan ve Yunanistan
da Mihvere Çekmek
İstiycekler

Londra, 14 (A.A.) — Reuter ajansının diplomatik muhabiri yazıyor:

Alman kıtaatı Romanyaya doğru akmakta ve tayyareleri de Bükreş üzerinde uçmakta olduğuna göre, artık Romanyanın fiilen Alman kontrolüne girdiği söylenebilir. İngiliz tebaasına Romanyayı terketmeleri tavsiye edilmiş, İngiliz menafinin korunması için de bazı iktisadî tedbirler alınmıştır. Vaziyet icabettir, diğke, pek tabii olarak başka tedbirler de alınacaktır. Bu tedbirler arasında yakın bir âtide iki memleket arasındaki diplomatik münasebetlerin muhtemel olarak kesilmesi de mevcuttur.

Mihver devletlerinin müstakbel projeleri birçok mütalealara sebebiyet vermektedir. Fakat bu mütaleaların ekserisi, Yunanistan ve Bulgaristan Romanyanın tutmuş olduğu yola sevk etmek için bir teşebbüste bulunulacağı merkezindedir. Yine bu mütaleaları yürütenlere göre, projenin âti için derpis etmekte olduğu şey, Süveyş kanalına doğru bir ileri hareketi yapmaktan ibarettir. Mısır ve Filistin İngiliz ordusu hazır bir vaziyette bulunmakta-dır.

Akeri atâşeler ve İngiliz tebaasından bir kafiye hareket etti Bükreş, 14 (A.A.) — İngiliz atâşemillilerle deniz atâşesi ve memurları bugün Bükreşten ayrılmışlardır. İngiliz orta elçisi Sir Reginald Hoare şimdilik Bükreşde kalacaktır. Öyle zannediliyor ki Romanyada İngiliz tebaası olarak elçiliğin 20 memurundan başka kimse kalmıyacaktır. Bugün Bükreşten ayrılan İngiliz tebaalarından mürekkep bir kafiye akşam Köstenceden vapura binerek İstanbul'a hareket edecektir.

Köstencede deniz, Mamaia'da hava üssü yapılacak Bükreş, 14 (A.A.) — Reuter: Bir Alman bahriye heyetinin yarın buraya gelmesi beklenmektedir. Bu heyetin geliş, sanıldığına göre, Karadenizde Köstence limanı civarında bir deniz üssü (Devamı: Sa. 4, Sü. 5 te)

si hâdisedir ki karşımızda bulunanlarda en küçük bir anlayış varsa bunun mânâsını kavramaları lazımgelir. Böyle bir lisan ancak ve ancak mukadderatına hâkim, tedbirlerini sonuna kadar almış kendine güvenen, telaş lüzum görmez bir muhitte mümkün olabilir. Demek ki millet içindeki birlik ve ahenk, azim, karar o derece ve şekildedir. Ancak suni ve yalancı birliğin vasıtası olan cebir ve şiddete ihtiyaç yoktur. Bilmem, Büyükadada benden izahat isteyen dostları bu cevabı kâfi göreceklər mi?

Yugoslav Milleti
Hüdutlarını
Müdafaaya AzmettiYugoslav Başvekili
Mühim Bir Nutuk
Söyledi

Belgrad, 14 (A.A.) — Avala Ajansı bildiriyor:

Başvekili B. Tzvetkovici, Üsküpte hava kitipli tarafından tertip edilen bir toplantı esnasında bir nutuk söylemiştir. Başvekili nutukunda, cenup Sırbistanının Yugoslav milletinin beşiği olduğunu ve burasının kurtuluşu için, Yugoslav milleti tarafından yapılan

Yugoslav Başvekili Tzvetkovici sayısız fedakârlıkları bilhassa kayıtlı ve işaret eyledikten sonra ezotimle demiştir ki:

(Devamı: Sa. 4, Sü. 3 te)

Askerî Vaziyet

Yazan: Emekli Albay
Mecit SAKMAR

Almanların aylardanberi gece ve gündüz hiç durmadan Büyük Britanya Adalarına yaptıkları hava hücumlarının dinamik kuvveti; Almanlarla mücadele imkân-sızlığı fikrini İngilizlere er ve geç aşırıyabilecekleri ümidinde bulun-malarındadır.

Bir defa bu mikrobu İngiliz dimağlarına sokmaya muvaffak olabilseler Londra gibi büyük bir şehir derhal bir panik yuvası haline getirilebilecek ve böyle mânen bozulmuş bir şehrin ilerisinde ve yanlarında her türlü askeri müdafaa sistemlerinin çökertilmesi güç olmayacaktır.

Halbuki, bombardıman arttıkça ve devam ettikçe aksi bir netice hâsıl olmakta ve Londra'da, Londraya sıkı bir surette bağlanmaktadır. Annelerin ve tahsil çağındaki çocukların köylere gönderilmesi teşebbüsü karşısında Londra kadimaları, ocallarından, evlatlarından, "kızlarından" o nihayet itiyadından "yılmak istemekte ve v. Londra'da "tüzel köylere terah etmekte oldukları anlaşılmaktadır.

Londra'da bu arzusu pek müteferriktir. Yürtyen pazı korun- (Devamı: S. 4, Sü. 3 te)

Balkanlara
Taaarruz
ŞüpheliEconomist Gazetesi
"Türkler; Bir Harika
Yaratmaya Muktedir-
dir," Diyor

Londra, 14 (A.A.) — Almanların Balkanlar üzerinden Süveyş kanalına karşı bir taarruz yapması ihtimallerinden bahseden Economist gazetesi, şunları yazmaktadır:

«Bu plânın öyle kolaylıkla tahakkuk ettirilebileceğinden şüphe etmek için pek çok sebepler mevcuttur. İngilterenin kolayca istilası evveleminde hava kuvvetlerimizin imha edilmesine bağlı olduğu gibi, bu plânın da elzem olan ve fakat henüz tahakkuk etmemiş bulunan bir şart vardır ki o da Şarki Akdeniz donanmasının imha edilmesidir.

«Gemilerimizin Mısra giden sahil yollarını bombardıman etmeleri, Ege denizinde devriye gezmeleri, veya Trente ile Tobruk limanları arasında asker nakliye veya işe gemilerinin batırılması, bilhassa küçük Asya tariki ile yapılacak olan bir ileri hareketinin tehlikelerini pek ziyade arttırmaktadır. Diğer taraf-tan keyfiyet, Hitlerin yolu üzerinde bulunan memleketlerin mukavemet azimlerini de ziyadeleştirecektir.

«Türkiyede naziler, kendileri gibi millî inkılâbı ile «tamamile yenilemiş» bir millet bulacaklardır. Kahpelik, döneklik ve ihanetle dolu bu karanlık dünyada, Türkiye'nin İngilizlere ile olan ittifakına karşı sadakati bir ışıq gibi belirmiştir. Eğer mecbur edilecek olurlarsa Türkler, yollarını, dağlarını, yüksek yaylalarını, köylerini ve tek hatlı demiryollarını, müdafaa harbi için bir harika haline koymaya muktedir bulunmaktadırlar. Diğer taraftan kıtaatından denizden nakletmek ihtiyarı da Almanyanın elinde değildir.

(Devamı: Sa. 4, Sü. 2 de)

Votlar

Otomobil Plakaları

Bir otomobil sahibi konuşuyor:

— İstanbulda hususî arabalar ayda on lira vergi verirler. Bu vergi Kartalda, Maltepede, Pendikte, Çatalcada bir liradır. Ankarada üç lira.

İstanbulda oturan birçok araba sahipleri Maltepeye, Kartala, Pendik'e yazılıp ayda bir lira vergi verirken bunu yapmak istemeyen bir kısmı da bu yola sapsadığı için on lira ödemektedir. Bunların bir kontrolü yok mudur?

Yıllardanberi Newyork plâka ile İstanbul sokaklarında arabalar görüyoruz. Harik «eyrüsefer nizamına» Nerede 2. ediyse kontrolü? Biz de m. yan sokağa sapalım? Bu sözler cevap ister!

Gümrüklerde Malların
Çıkarılmasına Başlandıİlk Partide Mühim Miktarda Otomobil
Ve Kamyon Lâstikleri Çıkarıldı

Bir müddettenberi gümrük antrepolarında beklemekte olan mühim miktarda otomobil ve kamyon lâstikleri gümrükten çıkarılarak piyasaya arz edilmiştir.

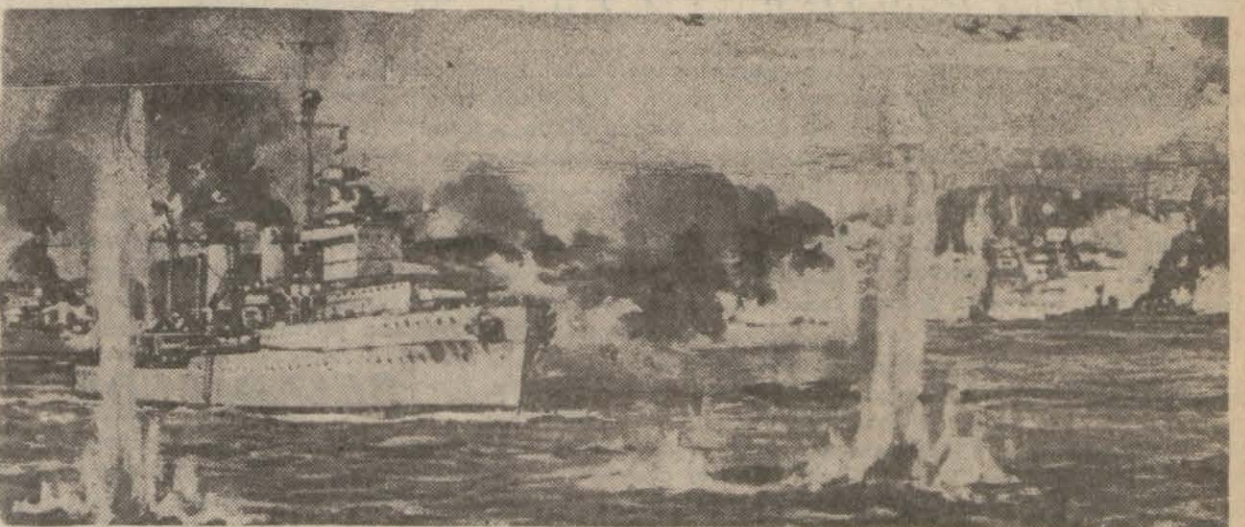
Çıkarılan lâstik ve otomobil levazımı piyasanın ihtiyaçlarını oldukça uzun bir müddet karşılayacak mahiyettedir.

Daha birçok malların bugünlerde çıkarılacağı anlaşılmaktadır. Tüccarların gümrükte bulunan malları kendileri tarafından çekilmiyecek olursa bunları mntaka ticaret müdürlü-

ğü gümrükten çıkartacaktır. Vekiller heyeti kararla Merkez Bankasına yapılan tebliğatta bu bankaya gelmiş ve gelecek olan konsimento ve sair ticarî evrakı, talep vâki olduğu takdirde Ticaret Vekâleti emrine âmâde bulundurulacaktır. Gümrük antrepolarında bulunmakta olan malların sahipleri bu karar üzerine gümrükten mallarını çıkarmaya mecbur kalmışlardır. Bu sebeple son bir hafta içinde ithalât gümrüğüne verilmiş olan beyannamelerin yekûnu birdenbire kabarmıştır.

Bu hafta içinde Japon ve Alman mallarından pek çoğu piyasaya çıkarılmış bulunacaktır.

Gümrüklerdeki malların meşru sebepler dolayısıyla çekemiyenlerin mazeretleri Ticaret Vekâletince makul görüldüğü takdirde kendilerine kolaylık gösterilecektir. Meselâ bu arada İngiliz dominyonları menşeli olup Amerika şahadetnamesile gelen mallar için evvelce müsaade olunmadığı halde bugün bu gibi mallara müsaade te-min olunabilecektir.

Akdenizde İngiliz ve İtalyan kuvvetleri arasında yeni bir deniz muharebesi olmuştur. Bu münasebetle Tobruk önündeki son deniz muharebesinin çok canlı bir intibahı neşrediyoruz.

İtalyanlar,
Arnavutluğa
Asker YığıyorBelgrat, Atina Ve
Sofya Üzerinde

Tazyik İcra Edilecek

Londra, 14 (A.A.) — Balkan hükümet merkezlerinden gelen haberler, hissiyatın gergin olduğunu, fakat mihverin müstakbel hareketinin ilk istikameti hakkında henüz elde bilgiler bulunmadığını bildirmektedir.

İtalyanların Arnavutlukta yeni askeri tahşidatta bulundukları haberi, pek muhtemel olarak doğrudur. Emmarelerin ve delâilin gösterdiği-ne göre, Brenner görüşmesinin her halde, Balkanların en iyi hareket sahası teşkil ettiği kararlaştırılmış gibi görülmektedir. Mihver ve şerik-leri, tall sözler ve korkutmalar kombinasyonu ile, pek yakında, Belgrat Atina ve yahut Sofya üzerinde tazyikleri icra edeceklerdir.

Fakat Romanyada Alman zırhlı fırkaları ile pike bombardıman tay-yarelerinin bulunusu, evveliyat ile fazla zaman kaybedilmiyeceği hissi-ni vermektedir. Almanlar, kullanı-lması imkânı olan her defa, sopa dar-besi usulünü tercih etmektedir.

İtalyanlar İngiliz
Kruvazörünü
Batırmışlarİki İtalyan Muhribi
BatırıldıDeniz harbi hakkında
verilen tafsilât

İtalyada bir mahal, 14 (A.A.) — Stefani ajansının hususî muhabiri, İtalyan torpitoları tarafından büyük bir İngiliz filosuna karşı yapılmış olan taarruz hakkında bazı tafsilât vermektedir. Taarruz düşmanın bir kruvazörünün tahribile neticelenmiştir.

«11 teşrinievvel günü, garbe doğru yol almakta olan büyük bir İngiliz deniz filosu görünmüştür. 11 - 12 teşrinievvel gecesi, Maltanın şarkında devriye gezmekte olan ve 3 torpitudan mürekkep bulunan bir İtalyan filotillâsı, düşman filosunu görmüştür. Birinci muhribin kumandanı derhal taarruz etmeye karar vermiştir. Filotillâyı sevk ve idare eden torpito ancak 600 ton hac-besi usulünü tercih etmektedir.

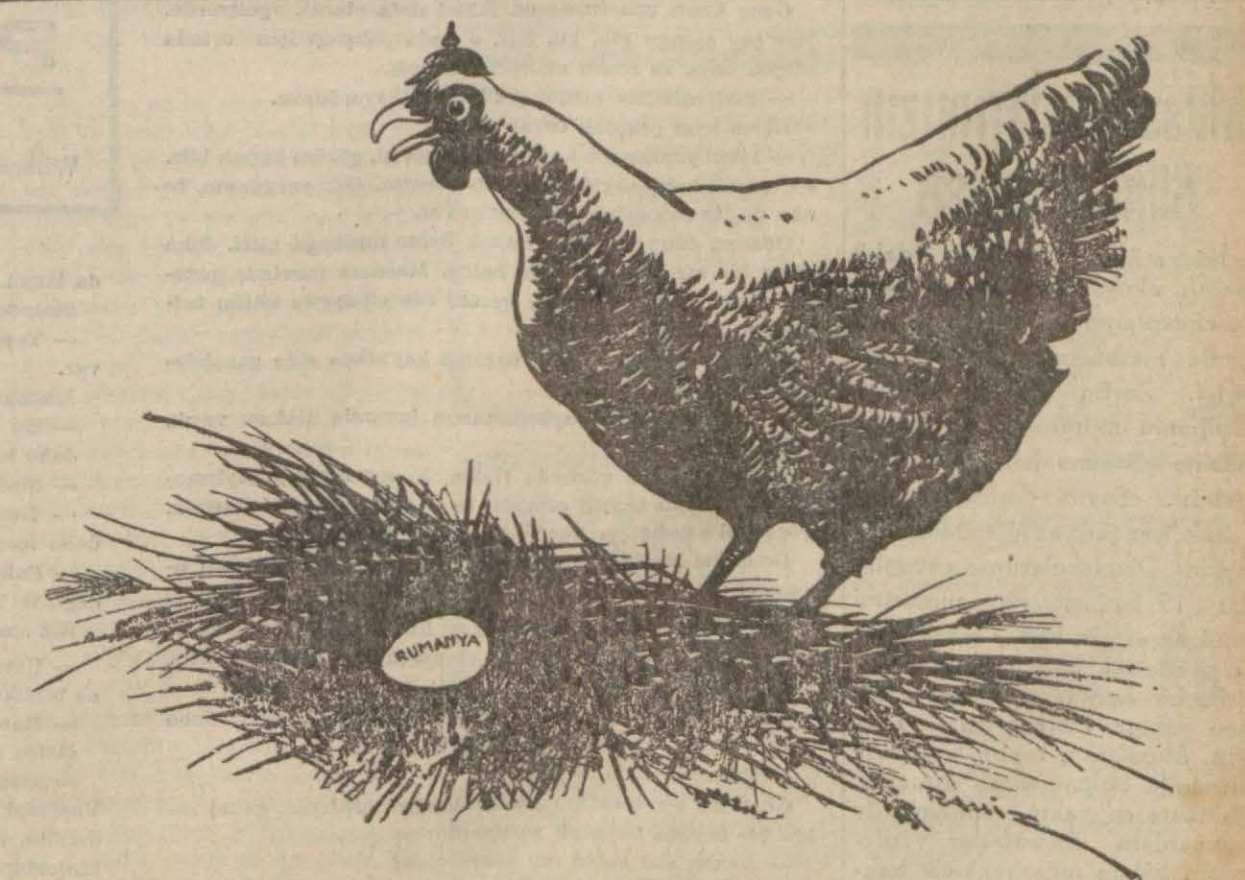
SURIYEDE
Memurlar
Tevkif EdiliyorHürFransa Lehindeki
Hareket Durmuş

Gibi Görünüyor

Kahire, 14 (A.A.) — Reuter Aldığım malûmata göre; Suriyede yüksek memurlar arasında yapılmış olan tevkifat ve tekaüde sevk işleri, muvakkat ve belki de pek sağlam olmyan bir muvazene husule getirmiştir. Fransız subay ve memurlarının ekserisi şimdilik siyasi fikirlerini söylememektedirler.

Vichy hükûmetinin mümessili olan General Fougerere tarafından yapılan tevkifat ve her türlü faaliyetin sıkı bir surette kontrolü, hakikatta çok yayılmış olan hür Fransa lehindeki hareketleri şimdilik durdurmuş gibi görünüyör.

İtalyan heyetinin âzaları, halk-sevilmedikleri için, tanınamak maksadile, sivil elbise giymekte ve dışarı çıktıkları zaman fransızca konuşmaktadırlar.

HAYAT SAHASINDA:

— Efkarı umumiye çocuğuma yutturayım, belki biraz kuvvetlenir!

Fiyat Mürakabe Komisyonu toplandı

Dünkü Toplantıda Peynir ve Züccaciye Fiyatlarını Tetkik Etti

Fiyat mürakabe komisyonu dün tekrar toplanarak peynir meselesini görüşmüştür. Atakadamların itirazları dinlenmiş ve tesbit edilen 50 kuruş perakende fiyatı en muvafık fiyat olarak kabul edilmiştir. Fakat peynirin birkaç elden geçmesi, fiyat yükselmelerine sebep olmakta ve 40 kuruş toptan fiyat ile 50 kuruş perakende fiyat arasındaki farkın bazı yükselmelere yol açmaktadır.

Komisyon bu vaziyeti nazarı itibara alarak yarı toptan ve perakendecilere daha ucuza mal etmek üzere toptan fiyatlardan bir miktar tenzilat yapmayı kararlaştırmıştır. Fakat tenzilat nispeti henüz tesbit edilmemiştir.

Komisyon, bundan sonra züccaciye fiyatlarını gözden geçir-

miş, tüccarların ve Beykoz şişe ve cam fabrikası müessesilerinin mütaleaları dinlenmiştir. Memleketimizde yapılmıyan porselen ve emsali mamulât hakkında bir fikir beyan edemeyen yerli fabrikalarımız müessesilerinden başka bu hususta malûmat sahibi olanların mütalealarının alınmasına lüzum görülmüştür. Komisyon, musluk üzerinde ihtikâr yapıldığını tesbit ettirmemiştir.

Hayvanlarımızın koşum takımları ve levazımında ihtikâr yapıp yapılmadığı da, bu esyayı imal eden Afyon, Eskişehir, vesaire gibi vilâyetlerimizin Ticaret Odalarından malûmat geldikten sonra karar verilecektir.

Aksaray cinayetinin muhakemesi yapıldı

Kaynanasının Vücudunu Delik Deşik Ederek Öldüren Katil Hâdiseyi Anlattı

Kayınvalidesinin vücudunu kalbur gibi delik, deşik ederek öldüren, bir genci ölüm derecesinde yaralayan ve karısını öldürmediği için de:

— Ah onu kuzu gibi boğazlayamadım! Diye hayıflanarak dokumacı Ali Emiroğlunun duruşmasına dün Birinci Ağırceza mahkemesinde başlandı.

Kıskaçlık ve mailet darlığından doğan bu facia, Aksarayda Uzunyusufta 16 numaralı evin üst katında geçmiştir. 53 yaşında bulunan Ali Emiroğlu, kendisinden yirmi yaş küçük Nadire isiminde bir kadınla evlenmiştir. Nadirenin annesi de kızile beraber oturmaktadır. Katil Ali'nin anlatığına göre; bir gün Fahri isiminde bir genç Nadirenin halazadesi olduğunu söyleyerek bu aileye misafir gelmiş ve on beş gün kadar kalmıştır. Nadire Fahri ile sinemalara, terzilere ve Yenikapıdaki gazinolara gitmiştir.

Ali muhafazakar ve ailesine sadık bir adamdır. Karısının yabancılara geçmesini istemediği için Fahrinin evinden gitmesini istemiş ve nihayet bir sabah biniçini çekerek Nadirenin ve Fahrinin üstüne yürümüş; Nadire kendisine havale edilen sairdermanın ilk darbesinden kurtulunca tarasaya fırlamış. Ali bundan sonra saldırmamış Fahriye havale etmiş, onu yere yatırarak boğazlamak isterken kayınvalidesi üstüne atılmış, kendisini misafirine siper yapmak isterken

altı yerinden yaralanarak cansız yerlere serilmiştir. Bu sırada evin alt katında oturan Raife yukarıya çıkmış, kanlı manzarayı görünce imdat, imdat diye bağırmıştır. Kahveci Hasanla iki polis içeriye girmişler. Gözleri dönen katili yakalamışlardır. Katil kaza kola giderken hayıflanmış ve:

— Ah şu karımı boğazlayamadım, demiş.

Duruşma devam ederken, dinleyiciler arasında dimdik duran bir kadın nazarı dikkati çekiyordu. Şahitler dinlenirken yuruklarını sıkan, dişlerini gıcırdatan bu kadının Nadire olduğu sonradan anlaşıldı. Şahitler dinlendikten sonra reis onu çağırdı ve dindirdi:

Nadire diyor ki:

— Bay reis, kendisinden beş kuruş istediğim, vermedi. Evde bir dirhem ekmeğe ve yağ yoktu. Açız, bize para bırak, dedim.

Aldığım cevap şu oldu:

— Sende para var, idare et, dedi. Biraz sonra apteshaneyi girdi. Tasların üstüne paraların döktüğünü duydum. Girdim, topladım. Parasının olmadığını söyleyen adamın cebinden apteshaneye 20 kuruş dökmüştü. İkinci gün yine para bırakmadı. Üstüne yürüdü. Zavalı anem bana kendisini siper yapmak isterken kendisi vuruldu. Fahri balaımın oğludur. Ben namuslu bir kadını, diyor.

Muhakeme şahit dinlemek için talik edildi.

İskenderunda Bir Liman Yapılacak

Antakya, (Vatan) — Minalat Vekâleti Limanlar Umum Müdürü Raufi Manyas dün Ankaradan Hataya gelmiş ve İskenderun limanında tetkikata başlamıştır.

Umum Müdür İskenderun limanının en yakın bir zamanda inşa ve inkişafı için icap eden modern tesisatın yapılması hakkında etütler yapmaktadır. Bu tesisatın en kısa bir zamanda yapılması muhtemeldir.

Müşabakalarımızın Günü Yaklaştı

İki müşabakamıza da dahil olacak okuyucularımız, müşabaka cevaplarını ayrı ayrı zarflar içinde matbaamıza göndermelidirler. Zarfın birinin üzerine «Kuponlu müşabaka» diğerinin üzerine «Sayım» kelimesini yazmalıdır. «Sayım» müşabakasına iştirak için pek az günümüz kalmıştır. Okuyucularımızın cevaplarını 19 Birinciteğin cumartesi günü akşamına kadar matbaamıza göndermiş bulunmalılar.

Hiçbir kupon göndermeye lüzum yoktur. Herkes iştirak edebilir. Müşabaka, sayım hakkında tahminde bulunmaktan ibarettir. Hakikate en yakın tahminlerde bulunanlara mükâfatlar verilecektir. Sayım müşabakamız hakkındaki tafsilât 7 Birinciteğin tarihli nüshamızdadır.

Şehir Haberleri

Heybelide Fundalıklar Yandı

Geçen pazar günü Heybeliada da Makaryos tepesine gezmiye gidenlerden biri tarafından fundalıklar arasına sönmemiş bir sigara atılmış ve sert rüzgârın tesiriyle kundalıklar tutuşmuştur. Ateş camlıklara sirayet etmeden yetmiş Ada itfaiyesi halkın da yardımı ile yangını söndürmüştür. Yanan saha fundalık ve tek tük çamlık olan bir yerdir. Bazı refiklerimizin sekiz bin çam yandığına dair verdikleri haber tamamen mübalâğalıdır ve yanan ancak 30 - 40 kadar çam fidanından ibarettir.

Emniyet Dördüncü Şube Müdür Muavini İşe Başladı

Ankara polis enstitüsü emniyet amiri Muzaffer Arıkan şehrimiz emniyet müdürlüğü dördüncü şube müdür muavinliğine tayin edilmiştir. Enstitünün ilk mezunlarından olan Muzaffer Arıkan dünden itibaren yeni vazifesine başlamıştır.

Dört Yaşında Bir Kız Kuyuya Düştü

Kasımpaşa'da İplikçi Fırın caddesinde 131 numaralı evde oturan Muhammed 4 yaşındaki kız Semihia evin bahçesinde oynamakta iken ağır su akışı kuyuya düştü. Semihia yedi metre derinlikteki kuyuya düşerken taşlara çarpmış muhtelk yerlerinden yaralanmıştır.

BELEDİYEDE

Sular İdaresinde Tahliktat — Sular idaresindeki sulistimal tahliktatına devam edilmektedir. Belediye muhasebe müdürü Muhtar sular idaresi merkezine giderek bu işle meşgul olmuştur. Tahliktatın az zamanda ikmal edileceği tahmin olunmaktadır.

Kâğıthane Yolu — Hürriyet Abidesi Kâğıthane arasındaki yolun belediyece tamirine karar verilmiştir. Bu yol için otuz bin liralık tahsisat kabul olmuştur. Daimi ennetim aym on yedisinde yolun ihalesini yapacaktır.

Yeni Bakım Evleri — Belediye şehrin muhtelif yerlerinde yeniden bazı bakım evleri tesisine karar vermiştir. Bu evlere ihtiyacı karşılamak üzere yüz eli sedye alınacaktır. Tamirlerine başlanmış olan Süleymaniye'deki Siyavuş ve Fatihteki Hoca Hamza Paşa medreselerinde de tamirler sonra belediyece kiraya verilecektir.

Mezhabada Garaj — İstanbul et bakiyatı için belediyece temini üzere Karaağaç mezhabasında yeniden bazı tesisat vîlode getirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu meyanda mez kûr mahalde bir garaj ile bir otomobil yıkama mahalli yapılacaktır.

MAARİFTE:

Mekteplerde Tâdilat — Bazı mektep binalarındaki sıfırlar mevcut talebeyi istiap etmeyeceği anlaşılmıştır. Bu sebeple maarif müdürlüğü tarafından bazı mekteplerde tâdilat yapılmamasına karar verilmiştir. Tamir ve tâdil edilmeleri kararlaştırılan mektepler arasında İstanbul, Bakırköy, Kadıköy ve Beyoğlu mekteplerinden bazıları da dahil bulunmaktadır.

Hava Kurumuna Yardım Genişliyor

Bir Musevi Vatandaş Tüccarlardan 52 Bin Lira Teberru Temin Etti

Yurdun her tarafında olduğu gibi şehrimizde de Hava Kurumuna yardım faaliyeti gün geçtikçe genişlemektedir. Tüccar ve esnaf birlikleri arasında toplanlar yapılarak yardım ve teberruların artırılmasına çalışılmaktadır. Şehrimizde Hava Kurumuna yardımın gittikçe umumî bir mahiyet aldığı memnuniyetle tebarüz ettirilmektedir. Dün iştirakî tüccarlar aralarında bir toplantı yapıp yardımın esaslarını kararlaştırmışlar ve ilk prti olarak 1800 lira teberru kaydetmişlerdir. Bu para tahsil edilecek Kurum veznesine yatırılmıştır. İştirakî tüccarlar on beş bin liradan fazla yardım temin edeceklerdir.

Esnaf cemiyetleri de yaptıkları taahhütleri yerine getirmeğe başlamışlardır. Dün Ayakkabıcılar Cemiyeti Hava Kurumuna 2300 lira teslim etmiştir. Diğer cemiyetler de tahsilata devam etmektedirler. Tahtakalede hırdavat ticareti yapan bir Musevi vatandaşımız da tamamen şahsi teşebbüsleriyle bulunduğu mintaka tüccarlarından eli iki bin lira teberru temin etmiştir. Küçükpazar, Limon iskelesi, Tütün gümrük, Balıkpazarı mintakalarında da tüccar ve esnaf arasında ehemmiyetli teberrular temin edilmek maksadıyla faaliyet gösterilmeye başlanmıştır.

Bir Günde 338,400 Kilo Ekmek Yiyoruz

Ekmekçiler Cemiyeti idaresi tarafından İstanbul günlük ekmeği ihtiyacı tesbit edilmiştir. Bu hesaba nazaran şehrin günde 3600 çuval una ihtiyacı vardır. Bir çuvaldan 94 kilo ekmeğe yapıldığına göre, günde 338,400 kilo ekmeğe ihtiyacı olduğu anlaşılmıştır. Bu un çuvallarının beher adedi de doksan kuruş mukabilinde değirmen sahiplerine satılmaktadır.

POLİSTE:

İstism Suyu ile Haşlandı — Dün saat 14 te Sirkeci rıhtımına yanaşmakta olan Sakarya vapuru lostronusu fışıl üzerine kaynar istism suyu döktüğünden muhtelif yerlerinden haşlanmıştır.

Pencere Pıncırları Başına Düşmüş — Beyoğlunda oturan Yarasimo adlı bir Pangaltıda Ergenekon cad-desinden geçmekte iken 155 numaralı evin pencere pıncırları üzerine düşerek başından yaralanmıştır.

Sopa ile Yaralandı — Kasımpaşa'da oturan Ali ve arkadaşları Ramazan bayramı için alacak yüzünden çıkan karga nectesinde aynı yerde oturan Nihadı sopa ile muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Çocuk Ağaçtan Düştü — Kuruçesmede kahveci Sadık'ın 8 yaşındaki oğlu Esat inçir ağacından düşerek başından yaralanmıştır.

TAKVİM		
15 İlkteşrin 1940		
S A L I		
YIL: 1940 - AY: 10 - GÜN: 289		
RUMİ: 1356 - 1 ilkteşrin: 2		
HİCRİ: 1359 - Ramazan: 13		
VAKIT	VASATI	EZANI
GÜNEŞ:	6.11	12.39
İĞLE:	12.00	6.30
İKİNDİ:	15.05	9.35
AKŞAM:	17.30	12.00
YATSI:	19.02	1.31
İMSAK:	4.33	10.02

MAVİ PORTAKAL

YAZAN — ÇEVİREN
William J. MAKIN — Rezzan AE. YALMAN

— 31 —

da lüzum... Sesinde öyle bir kuvvet vardı ki, John hayret etti. Sadece: — Teşekkür ederim, Helen dedi. Benim de size itimadım var. Mahzun bir tebessümle: — Bu da ne kadar güç değil mi, John? John kızdı: — Sizde öyle bir takım esrar var gibi görünüyor ki... — Her kadın biraz esrarlı olmaktan hoşlanır. Bir çay daha içey misiniz? — Fakat böyle bir meselede esrarlı olmak biraz tehlikeli değil mi? Kız omuzlarını silkti, bir sigara yaktı: — Umurunda değil... Bugüne kadar hayatımda ne esrar, ne tehlike olmamıştır. Fakat... — Bana rast gelinceye kadar öyle idi? Fakat şimdi? Helen düşünceli bir tavırla başını önlüne eğdi: — Hayatında hiç dikkate değer bir hâdisse olmamıştır. Yaşamak için çalışmaya mecburum. Ara sıra tiyatroya giderdim, kitap okurdum. Bu benim gibi insanların başına birdenbire gelen ve hayatlarını değiştiren hâdiseleri oralar da görür veya okurdum. Adeta onlara gıpta ederdim. «Neden ben de onlar gibi olduğum halde bana bir şey olmuyor?» derdim... Herkes biraz böyle düşünmez mi? Mechu-

Mektepten Mektebe Nakil ve Kayıt Müddeti Bitti

Lise ve orta mekteplerin kayıt muameleleri geçen ayın yirmi yedisinde bitmiştir. Buna rağmen dün kadar Maarif idaresi tarafından bazı nakillerin yapılmasına müsaade olunmuştur. Bugünden itibaren nakil ve kayıt işleri kati surette yapılmayacak ve bir mektepten diğer mektebe nakillerini isteyenler kayıtlı bulundukları mekteplerde tahsillerine devam mecbur tutulacaklardır. Yalnız taşradan gelen talebenin kaydına bir müddet daha devam olunacaktır.

Kadın Saç Boyalarının Zehirli Olduğu Söyleniyor

Ruhsatnamesiz berberlik yapanlar hakkında vaki ihbar üzerine tahkikata başlanmıştır. Bu gibilerin kullandıkları saç boyalarının zehirli olduğu iddia edilmektedir. Bu yüzden birçok kadınların saçları dökülmüş ve başlarında bereler husule gelmiştir. Ehemmiyetle takibata başlanmıştır.

Yeniden 18 Şoför Cezalandırıldı

Emniyet altınca şube memurları seyrüsefer nizamnamesine aykırı harekette bulunan 18 şoförü yakalayıp tecziye etmişlerdir.

Bir Öğretmen Kaybettik

İstanbul Öğretmenleri Yardım Cemiyeti Başkanlığından: Cemiyetimiz arasında Yalova Samanlı köyü baş öğretmenini Ragıp Katagan'ı aramızdan maalesef ebediyen kaybettik. Kederli ailesine ve yakın arkadaşlarına taziye ederiz.

Kısıklı Parti Kongresi

Kısıklı nahiyesi Cumhuriyet Halk Partisi köy ocakları kongreleri bitmiştir. Nahiye'nin aktifleri merkez kongresine Parti kaza idare heyeti âzaları da iştirak etmişlerdir. Nahiye Parti ve kongre başkanı Saidin, ocakların bir senelik mesealleri hakkındaki raporları tasvip etmişlerdir. Kongreye arz edilen dilekler tesbit edilerek kazaya gönderilecektir.

PİYASADA:

Amerikadan Deri Geliyor — Bugünlerde piyasanın deri ihtiyacı karşılama için Amerikadan memleketimize pek yakında 400 ton deri gelecektir. Deriler yola çıkarmıştır.

Yeni Muhacir Evleri Yapılıyor

İzmir, 14 (Vatan) — Urlada iskân edilen muhacirler için yeniden yüz ev inşa edilecektir. Bu evlerin mevcut planlara göre inşası bir müteahhide ihale edilmiştir.

Adet demek kuvvet demektir Türk Ulusunun eksiksiz ve fazlasız sayısını bilmek devlet ve ulusa kuvvetini ve bunun artma çarelerini öğretmektedir. Bu sebeple 20 İLKTEŞRİN PAZAR günü yapılacak olan Genel Nüfus Sayımının çok doğru sonuçlar vermesine çalışmak, bu işi ulusal bir ödev saymak hepimizin borcudur...

BAŞVEKÂLET İstatistik Umum Müdürlüğü

SIYASİ İCMAL

Kuru, Sıkı Bir Tehdit ve Neticesi

Yazan: M. H. ZAL

Tokyo'da çıkan Hoşi Poş gazetesinde birkaç gün evvel bir yazı çıkmıştı. Söyle-yordu: «Eğer İngiltere, Amerikan teşvikiye kapılacak Birmanya yolunu açarsa bunu bir harp sebebi sayarız. Derhal İngiltereye harp ilân ederiz. Bu yüzden bir cihan harbi kopar. Bunun da mesuliyeti İngiltereye ait olur. Bu dakikada İngilizlerin gösterebileceği zaaf yüzünden Büyük Okyanusta felâketler çıkabilir. Bunun için İngiltereye de, Amerikaya da tavsiye ederiz: Çılgınca kararlar vermeden evvel bir kere düşününler.»

İngiltere ile Amerika «çılgınca» kararlar vermemek üzere iddialarını mihrverin imzası edilmesinden, ne de Japon gazetelerinin bu gibi neşriyatından yılmadılar.

Netice ne oldu? Japonya İngiltereye harp ilân etti mi? Büyük Okyanusta felâketler koptu mu? Hayır, bunların hiçbirisi olmadı. Aksine olarak Japon gazeteleri seslerini kestiler ve Amerika hakkında çok nazik ve itidalli bir lisan kullanmaya başladılar.

Ne tarafa baksarsak bakalım. Bugünkü harpte öyle bir silâh revaç bulmuştur ki bunun tesiri hiçbir askeri mektepte okutulmamıştır. Bu silâh propagandası oyunlarla ortalığı yildır-maktadır.

İlk zamanlar bütün dünya buna karşı müdafaaazdı. Fakat harpte kullanılan her tecavüz silâhı gibi bir müddet sonra bunun da müdafaa silâhları keşfedildi. Yıldırım silâhlarının tesiri gün geçtikçe azaldı.

Bu silâhların mahiyeti hakkında en dikkate değer misal de, Japon gazetelerine İngiltere ve Amerikaya karşı meydana okuma cesareti veren üzültü-mihrverdir.

Yapılan türlü türlü neşriyatın ve türlü türlü merasimin devamı dağıldıktan sonra üzültü mihrver pakına bakanlar, nihayet kuru bir müzaheret vadin-den başka hiçbir şey bulmuyorlar. Bu kadar gürültü yapıldığına göre (askeri ittifak) tabiri-ni kullanmaya bile elleri varmamıştır.

Halbuki asıl müsbet netice, beklendiğini tamamilen aksine çıkmıştır. İngiltere: «Aman Japonyanın gününü kırmayalım» diyecek «karmıyayım» diyecek Birmanya yolunu kapalı tutarak, Japonyanın meydana okuması neticesinde hiç çekinerek tarafı kalmamış, yolu açmakta tereddüt etmemiştir.

Her Gün Bir FIKRA

Nekadar Yaşamış?

Bektâşın biri, şeyhinin emriyle seyahate çıkar. Senelerce şehir, şehr, kasaba, kasaba gezer. Bir gün yolu büyük bir köye uğrar. Köyün mezarlığı nazarı dikkatini celbeder.

Koca, koca mezarlar... Her mezarın başında da heybetli mezar taşları... Mezarlığa girer, mezar taşlarını okumaya başlar okuduğu hayreti artar.

Taşlardaki yazıların münderecatı da hayret edilmeyecek gibi değil.

— Hüvelbaki: Elhaç Mehmet ağa, on üç ay yaşamıştır.

— Fatih: Eşraftan Ahmet ağa, iki sen muammer olmuştur.

Mezar taşlarındaki yazılar hep bu mealdedir...

Bektâşi, parmağı ağzında köye gider. Köyün en ihtiyar adamını bulur ve mezarlıktaki, mezar taşlarının yazıları hakkında izah eder. İhtiyar:

— Ha! Bizim köyün bir âdeti var: Bir ölümlü yuka gelince, ölmüş yaşını değil, müddeti hayatında mes'ut ve müreffeh geçirdiği günleri hesap eder, mezar taşlarına yazdırırız.

Deyinse, Bektâşi: — Ağa, ben köyünüzde iki üç gün misafir kalacağam. Bu esnada bana bir emri hak vâki olursa mezar taşına: «Anamdan ölü doğan Deri Mehmet» Diye yazdırın, der.

Ş. Y.

Tarihin En Büyük Aşk Romanı
Yazan: NİLLA KUK

Salime Sultan, Rakibesine Çorap Örmeye Başlıyor

- 6 -

Şeyh Babayı kafes arkasından gözleyenlerden biri annesi Meryem müzzamanı. Oğlunun keşmirce şarkı söylediğini duymuştu. O saatte, harem bahçesinde Keşmir dilile şarkı söylemesi garibi ne gitmişti.

Gözleyenlerden ikincisi Salime Sultanı. Salime, kendini Akber Şahın hakkıyla bağzödesi sayıyordu. Kendisi Semerkantlı asil bir Türk ailesinin kızı idi. Meryem müzzamanın bir oğlu olmasa ve bu sayede sarayın haremde en baş yeri alması Salime'nin düşüncesine göre aksi bir tezadıfın başka birşey değildi. Meryem müzzaman, Akberin oğlunu annesi olabiliyordu. Fakat kenan Şahın ruhunun enisi idi. İstila harplerinde Şahla beraber memleket memleket dolmuştu. Zafiri ilan için kendi elile davul çaldığı olmuştur. Harem dairesinde zafir davuluna ondan başka kimin eli dokunabilir? Kendisinin Semerkantlı bir Türk kızı olduğunu ne unutturdu, ne unuturdu. Davul, bayrak, at kuyruğu gibi askerî alâmetler hep Semerkanttan gelmişti. Hindistanın bu tembel kadınları Akberin canlı ruhundan ne anlarıydı? Salime, Akber Şahın yanında ada harpten harbe giden yegâne kadındı. Harp olmadı ve harem dairesinin dört duvarına kapanmış zaman işi sıklırdı. Akber Şah bir gün demişti ki:

— Sen benim için en sevgili adamı kadim kıymetlisin.

Belki bir oğlu olur ümidle ona sokulduğu ve sevgisini bildirdiği bir akşamı. Akber Şah, genç ve güzel kadının kulağına şu sözleri fısıldamıştı:

— Uzak bir maziden biriken birçok asil Türk kanı senin damarlarında akıyor. Öyle dilerim ki beklediğim oğlum senden doğsun.

Talih bu dileğe uygun çıkmamıştı. Akber Şah da, oğlu Şeyh Babaya da Salime, tam bir Türk kızına bakıyordu. Her ikisinin annesinin Hintli olması, Türk sayımlarına mâni değildi. Babir Şahın torunu olmaları tam Türk sayımları için kâfi idi.

Halbuki Meryem müzzaman doğrudan doğruya Hintli idi. Ceditlerinin güneş ve ay olduğuna iddia eden Racbut sülâlesine mensuptu. En ileri bir Hint hükümdar ailesinin kanı bu vâsita ile Akber Şahın sarayına gelmişti.

Meryem müzzaman, gelini çoktan hazırlamıştı. Yine Racbut ailesinden ve yakın akrabasından Prenses Anberi oğluna alacaktı. Bunun için bahçede gördüğü manzara karşısında telâşla düştü. Yanındaki cariyeyle heyecanla sordu:

— Ne dediğini işittin mi?

— Evet, işittim.

— En son ne dedi?

— «Bana mutlaka varacak» dedi.

Vatman Vatandaşlık Dersi Veriyor

— Devlet hazinesinden santim eksilmesine razı olamayız, diye bağırın adam ne bir maliye memuru, ne de bir müfettiştir.

Hiç tahmin edemiyeceniz bir kimse: Bir vatman...

Evet, dün saat 12 sularında Karaköyden geçen Şişli - Beyazıt arabasının emektar vatmanı Mehmet Enver arabadan biletsiz inen iki bayanın peşinden böyle bağırıyordu.

— Cebimize girecek değil, hazinenin varidatı, Devlet malîyesini zarara sokacak 10 para bile olsa müsamaha edemem.

— Biletçi bayanlara bilet kes.

Tramvay durup bekliyordu. Kaldırımda biletçi, bayanlara biletlerini uzatırken vatman anlatıyordu:

— 934 denberi vatmanım, ondan evvel biletçilik ettim, cin gibi idim. Kimin nereden bindiğini ve nerede ineceğini noktasına noktasına aklımda tutar, santim sektirtmezdim.

Ve gülerlek devam ediyor:

— Devlet hazinesine uzaktan bile olsun alâkası olan bütün işlerde hepimiz bir maliye memuru kesiilmeliyiz.

Tramvayın durmasına itiraz eden bir yolcuya dönerek vatandaşlık terbiyesi hakkında da şu dersini verdi:

— Memleket menfaati için hepimiz elbirliği yapmaya, üzerimize icabında zahmet ve sıkıntı almaya mecburuz. Vatandaşlık başka türlü olmaz.

F. F.

Doktor Diyor ki:

SIHHATİN İHMALI

Bazı insanlar, tabiat itibarıyla, ihmalci olurlar. Bir işin görülmesini daima geciktirir, onu daima en sona bırakırlar. İhmalcilik bu gibi insanlarda bir huy, bir itiyat halini almıştır. Hayattaki işlerinin başlarında gösterdiğimiz ufak tefek ihmal, belki o kadar zararlı değildir. Ve bunlar belki de mazur görülebilir. Fakat ihmalcılığı kendi sıhhatlerine tesmil edecek derecede ileriye götüren bir takım insanlar vardır ki, bunların hareketlerine ne demeli?..

Dünyada sıhhatimiz en aziz varlığımızdır. Sıhhat için gösterilecek ihmal, hekimlik bakımından, çok fenadır. Çünkü birçok hastalıkların, yeni başladıkları esnada, insanlara vercekleri zarar hafif olabilir. Fakat onun vaktinde çaresine baktırmaması, ihmal edilmesi, hastalığın, bilyübyü ilerlemesine kapı açabilir. Başlangıçta tedavisi kolay olan bir derst ihmal

neticesi, müzminleşirse artık onun devasını bulmak da güçleşir ve hatâ tedavisi kabil olmayacak bir şekle girebilir.

Hafif ateş ve kırıklıklarla başlayan nezle, soğuk algınlığı ve bronşitlere ehemmiyet vermeyerek onları ayakta geçirmeye çalışmak gibi bir ihmal, günün birinde, ağır bir zatürrie ihtilâli ortaya çıkarabilir.

En korkunç bir hastalık olan kanser, bile başlangıçta ihmal edilmez, derhal tedavi ettirilirse, ekseriya şifa ile neticeler elde etmek, hastayı ölümden kurtarmak mümkündür. Birçok hastalıkların tedavisinde olduğu gibi, kanser tedavisinde de muvaffakiyetin sırrı da buradadır.

İhmalin en fenası, sıhhat için gösterilen ihmal olduğuna, hiçbir zaman, unutmamalıdır.

Dr. NURİ ERGENE

Eski Ramazanlar

Direklerarasında Piyasa - Cami Avlularındaki Sergi ve Çardaklı Kahveler : Sokaklarda Davullarla Söylenen Maniler

YAZAN:

Sermet Muhtar

Ramazana on bir ayın bir sultanı derlerdi. İbadet ve sevap ayı. Dört gözle bekliyen bekliyen.

Bu sabırsız intizarcılarının en çoğu karagöze, tiyatroya can atan çocuk, Direklerarası piyasalarını ve kalabalıklı iplerle çekilen delikanlılar ve tazelere, bir de bunlarla yarışa çıkabilecek, hâlâ içi ölmemiş geçkincilerdi.

Frenk yazıcılarından bilmem kim, İstanbulda ramazanın karınaval demek olduğunu yazıp aradan çıkırmıştı.

Dokuz öksüzle bir mağaraya kapanmış kadar ağzını bıçak açmıyanlara da akşamcılar, Onlar da arife gecesi çatıp imamsuyuna kavuşmaya (ya sabur) çekertlerdi.

Ramazana kudumünün müjdecileri birer birer belirdi:

On beş gün kala selâtin camilerinin iki minaresi arasına mahya ipleri gerildi. Şerefelerde müezzinler kandilleri yoklar, sıralarını yola koyar. Kayyumlar kollarını, paçalarını sıvayıp köşe bucağın örümceklerini aşırlar, paçuklukları süpürürler. Caddelerdeki keçkerciler pırıl pırıl kalaylı reçel kaplarını yanyana istif eder, renk renk şurup şişelerini raflara dizer. Bakkallar hevenk hevenk

sucukları, pastırmaları, güllaçları sallandırırlar. Ekmek ve simitçi fırınları renkli uçurtma kağıtları ile süslenir.

Bezantî camisi avlusunda da bir çat gıttır gidedursun. Sergiciler yalapsap barakalarını kurmadalar.

Başluca faaliyet, Veznecilerle Şehzadebaşı arasında idi. Çaycılar, başta Hacı Reşit ve Mersin efendi olmak üzere, camekanlarını boyatmada; tezgâhlarını, semaverlerini, takım taklavatlarını pırıl pırıl etmede.

Şems, Fevziye kuraathaneleri baştan aşağıya keçi düzende. İlkinde Kemani Tahsinin incesazı ve meddah Aşkı; ikincisinde Ezzaman Memduh'un takımı ve hayallî şehir Kâtip Salih...

Bugünkü Letafet apartmanının bitişigi ile az ilerisinde, şimdiki Üniversite eczahanesinin bulunduğu boş arsalar, beş on günün içinde, çam tahtalarından iki salaş berhane yükseltildi, birine (Tournier) in at cambazhanesi, ötekine Manakyanın «Osmanlı dram kumpanyası» yerleşirdi.

Ramazanın gelişine bir âlâmet de askerî mekteplerin umumi imtihanlarını bitirip tatil olması; mektepçilerin caddeleri doldurması; o sene Harbiyeye geçip kılıç kuşanmışların cakalı cakalı kılıçlarını sakırdatışı; silaya gideceklerin de telâşlı telâşlı doluşu idi.

Sınıf başçavuşlarının kollarında, eski sekiz rakkamı şeklinde, kırmızı şeritten işaretler, yabancı bir dil bilenlerde bir veya iki sarı şerit.

Aşağı yukarı 300, yani 1884 senesinde kadar, ramazanlarda İstanbul'un en cıvıvlı muhiti Divanyolu - Aksaray caddesi imiş. O tarihe kadar Şehzadebaşının adı sani solda sıfır. Şimdiki Lâleli apartmanlarının az aşağısındaki Yeşiltulumba meydanında (*) sıra sıra kahveler mevcuttu.

Devrin meşhur Onükülerinin reisi Kahraman Bey ve Arap Aptullahın makarları Muratpaşa camisinin avlusundaki çardaklı fasafiso kahvesi.

Oralıların dertleri, günleri kaldırım kabadayılığı; etrafa gözdağı vermek; ortalığı susturmak.

Abdülhamit saltanatı onların da çarlarındaki otukuy. Meşhur Arap Aptullah, saray erkânından bilmem kime çatkın olduğu

ve diğlice kişi olduğu için, mirilümeralık rütbesile, yaşamak lâkabını bile aldıktan sonra sus pus oluyordu.

Her emre karşı semînâ ve atânâ halini almışlar. Yardaklarından Kadayıfçı Arif, Dökmeci Hayrullah, Gümrüklü Şehap Beyler de kuzu misali kesilivermişler.

Ramazana piyasaları Vezneciler, Şehzadebaşı semtine geçtikten sonra güzergâhta ufak bir maraza çıkmazdı.

Ramazanın cuma ve pazar günleri, bilhassa hünkârın Hırkai saadeti ziyareti dolayısıyla buyuracağı gün, yani ramazanın on beşinde, yüksek kırat takım, mülkellef konak arabalarına yan gelecek, kadınlı, erkekli piyasa ehilleri Bezantî meydanından ezan topu gürleyinceye kadar caddede boyunda adım adım ilerledikten sonra top gümbürtüleri başlayınca evli evine, köylü köyüne dağılırlardı.

Cadde boyunca iki tarafında yayanlar. Kaşla göz arasında, parmaklarını yalayıp yalayıp büklerini buranlar, Opoponaks, Müflör, Helyotop lâvantlarına bulunup mendillerini koklayanlar... Arabalar içine kalıp cigaraları atanlar ve melûl mahzun boyun kurular tümen tümen.

Dizi halinde, isticor imiş arabadaki nazenin ve şivekârlardan mukabele girilirdi.

Tebessüm, yelpaze salıyarak âşmalık; baş eğerek muvafakat işareti.

İhya olan olana; gününü gün eden edene. Netice mi?... Avucunu yala...

Gitti gider, dahi gider. Peyledigini bir daha ara da bul...

Ramazanın on beşine kadar camî mahyaları (Safa geldin), (Yâ Ebubekir), (Yâ Ömer) lerle işi hep yazı ile geçirtilir, Fatih, Süleymaniye gibilerdeki mahyacılar boydan boya âyeti kerimeler yazar, ondan sonra çifte kağıtlar, top arabaları gibi resimler başlarlardı.

Resimler başlayınca da mahalle bükünleri davulu sırtlar sırtlamaz kapı kapı dolamada.

Yayık ve külhanbeyi ağzile: Davulunun ipi kaytan Sırtında kalmadı mintan Ver efendim bahışımı Alayım sırtına mintan.

Kocakarıların alayı pencereerde. Herkes şen, şadan. Yirmilik iki bakır meteliği, silik kurusu pencereden atan atana... Yarıda bıraktıkları peç, bestivalsal, filcan oyunlarından kalkıp kahvelerini mangala sürmediler, leblebi boca ettikleri bozalarını dikmedeler...

Bayram geliyor, zevk ve neşatın cüda düşüyoruz diye kararlar bağlayanların haddi hesabı yok. Beri tarafta da berzahtan kurtuluyoruz diye, bekrilerden parmaklarına zillerini takan takana.

(*) Oracıkta yeşile boyalı ve çıkırdık tahta bir tulumbanın bulunduğu oturtu.

RAŞİT RIZA TİYATROSU
HALİDE PİŞKİN BERABER
Beyoğlu HALK Sinemasında
Bu akşam
(KARMA KARIŞIK)
Vodvil 3 perde

Her kadın macera geçirebilir... Fakat... BİR TEK MACERANIN KADINI... Ve bir TEK AŞKIN ERKEĞİ VARDIR...

İşet ROBERT YOUNG ve ANN SOTHERN'in

ÇAM SAKIZI

Fransızca sözlü filminde EN GÜZEL MACERAYI geçirmektedirler.

Bu perşembe akşamı

SARAY

SİNEMASINDA

Bu akşam: Bütün İstanbul Halkı

SUMER Sinemasında

Gösterecek olan mevsimin en büyük FRANSIZCA SÖZLÜ Aşk Filmi

BÜYÜK AŞK

Şaheserin kahramanları

CHARLES BOYER - İRENE DUNNE

Şerefine verilecek GÜZELLİK - AŞK ve ZARAFET

GALASINA Koşacaktır.

Sevenler ve sevgişenler film olan bu sinema şaheserin bu akşamki galası için localar ülenmiştir. Numaralı yerleri bu akşam ve müteakkip akşamlar için evvelden aldınız.

Tel: 4851

Havalara Dair

Yazan: B. FELEK

Rahat geydir havadan görüşmek; sakız çiğner gibi. Çiğner çiğner tükürüğünü yutarsın. Ne gıdası, ne faydası, ne zararı vardır. Sade cene oynatır. Havadan konuşurken de poyrazın lehinde olsan, lodos kızmaz. Lodosu övseniz poyrazı ıçerlemez. Havai lâflar rahat- tır vesellâm.

Ben de bugün sizinle havadan konuşacağım.

Ne iyi gidiyordu havalari! Yirmi, yirmi beş gündür âdetâ agustos sıcakını andıran günler oldu. O kadar ki takvimle mevsim âdetâ birbirleriyle alay ediyor sanıldırı.

Bizde bir armut ağacı var. yeniden çiçek bile açtı. Çabuk aldanmak armutluğun şanıdır dedi. Dedik amma şu geçen yirmi, yirmi beş gündür de hava o kadar yazıldı idi ki; aldanmak için armut olmağa hacet yoktu. Plajlarda tek tük deniz meraklıları, sokaklarda bağır- nı açık gömlek amatörleri ve gezinti yerlerinde beyaz kostümlü süslüler tekrar belirdi idi. Ne kadar sevinmiyorduk. Yazın latife olsun diye birbirinize:

— Çok şükür bu yaz çok kış olmadı! Derken sonbaharın bu kadar sıcak başlaması bize ümitler verdi idi. Umuyorduk ki: «İstanbulun kışı yaza doğru» olduğu gibi yazı da kışa doğru olacaktı!

Lâkin gel gelelim; şu bir iki gündür Karadenizden esen soğuk, sert, divane bir poyraz sıcaklığı on derece birden düşürdü.

Herkes artına kalınca kostümünü, pardesüsünü giydi. Şimdi ne olacak?

Bana sorarsanız tahminim şu:

Yeni ay açık hava ile girdi. Açık hava ile çıkacaktır. Arada bir birkaç gün süren sıkı poyrazlar havayı bozamaz. Benim «ay» a itimadım vardır. Birkaç gün estikten sonra, belki bugün, belki yarın bu şimal rüzgârı duracak ve lodos, Akdenizden sıcak sıcak esmeye başlayacaktır. O zaman Marmara da ha dalgalı fakat hava daha ılık olur. Sonbaharın lodos mellemleri İstanbul'da daha bir buğuk iki ay tatlı bir mevsim hediye eder.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

Ondan sonra da havalalar bozar. Varsın bozsun. Hakkıdır. Kışın kış yakışır, yazın yaz.

Biz, şimal rüzgârlarından pervamız olduğu için değil, şu ılık günlerde birdenbire soğuk soğuk estiği için şikâyetçiyiz. Herşeyin mevsimsizliği nâhoştur. Yelden ecele kadar.

ŞEHİR TİYATROSU TEMSİLLERİ

Fransız Tiyatrosunda
KOMEDİ KİSMİ
BU AKŞAM
OYUN YOKTUR

Tepebaşı Tiyatrosunda
DRAM KİSMİ
BU AKŞAM
saat 20,30 da
OTELLO

YARIN AKŞAM YENİ BİR NEŞ'E ve SAADET
KAYNAĞI ZEVLK - EĞLENCE ve
MELEK GÜZELLİKLER FİLMİ
SİNEMASINDA
Fransızca sözlü

KUYRUKLU YILDIZ

Baş Rollerde:

MARY ASTOR - ROBERT YOUNG

FRANK MORGAN - FLORENCE

RICE - EDNA MAY OLİVER

Ayrıca: En son FOKS DÜNYA havadisleri

Numaralı biletlerin bugünden alınması rica olunur. Tel: 40868

Büyük Türk Şairi FUZULİ'nin Ölmez Eseri

Şark Edebiyatının ROMEO ve JULIETİ

Leylâ ile Mecnun

Türkçe Sözlü ve Türkçe Musikili

Bu büyük Film İsta-bul'un En büyük 2 sinemasında

birden gösterilecektir.

Ahmed **YALMAN**
YATAN MATEBAASI